

Dosarul nr. 2ra-2226/2019
2ra-62/2020

Instanța de fond: Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga (jud: N. Lazareva)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud: D. Fujenco, G. Colev, L. Caraianu)

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de
Consum din or. Ceadâr-Lunga împotriva Varvarei Guboglo, intervenienți accesorii
Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo cu privire la încasarea prejudiciului material
și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 03 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 01 februarie 2017, Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a depus cerere
de chemare în judecată împotriva Varvarei Guboglo, intervenienți accesorii Margarita
Samsi și Matriona Dmitrioglo solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de
8971,66 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în baza dispoziției nr. 32, pct.1 din
10 iunie 2015, Varvara Guboglo a fost angajată în funcție de vânzător al magazinului
alimentar nr. 8, iar la 10 iunie 2015 a fost încheiat contractul individual de muncă nr.
139. Ulterior, la 18 aprilie 2016, în scopul asigurării integrității materiale a mijloacelor
bănești și în temeiul art. 340 din Codul muncii, între Cooperativa de Consum din or.
Ceadâr-Lunga și colectivul magazinului alimentar nr. 3, în persoana Varvarei Guboglo,
administrator, Margarinei Samsi, vânzător și la data de 12 mai 2016 cu Matriona
Dimitrioglo, vânzător, a fost încheiat contractul de răspundere materială colectivă
deplină nr. 44.

Reclamantul a susținut că conform pct. 2 din contract, completarea
colectivului/brigăzii se efectuează în baza principiului voluntariatului. La includerea în
componența colectivului/brigăzii unor noi lucrători se ia în considerare opinia
colectivului (brigăzii). Conform pct. 5 din contract, nu poate fi reîncheiat la ieșirea din
componența colectivului (brigăzii) a unor lucrători separați sau la primirea în colectiv

(brigadă) a unor noi lucrători. În aceste cazuri, contra semnătură, a membrului plecat din colectiv (brigadă), se indică data plecării acestuia, iar lucrătorul nou angajat la serviciu semnează contractul cu menționarea datei intrării în colectiv (brigadă).

Totodată, a afirmat că la 26 august 2016 a fost emisă dispoziția nr. 13 privind efectuarea inventarierii bunurilor în magazinul alimentar nr. 3 cu scopul predării tuturor bunurilor materiale, schimbarea brigăzii. Astfel, în cadrul efectuării inventarierii a fost desemnată o comisie, în componența căreia au intrat, inclusiv toți membrii brigăzii care predau și primesc bunuri materiale. În același timp s-a stabilit perioada efectuării inventarierii 27 august 2016 - 28 august 2016.

Reclamantul a precizat că, la data de 26 august 2016, până la începerea efectuării inventarierii, Varvara Guboglo, Matriona Dmitrioglo și Margarita Samsi și-au asumat angajamentul că toate documentele privind intrările și ieșirile sunt incluse în raportul financiar de marfa nr. 25 și au fost trecute în venituri, în cheltuieli, niciunul din membrii brigăzii nu este dator nimănui și acestora nimeni nu le este dator, nu dispun de bani și nu au datorii. În timpul efectuării inventarierii, la 26 august 2016, brigada în componență deplină și-a asumat în scris faptul că toate bunurile enumerate în listă atât cantitativ, valoric cât și după greutate au fost verificate de către comisie, nu a avut loc omisiunea acestora, în legătură cu ce pretenții față de comisie, precum și de cei care primesc, nu au. În rezultat a fost întocmit procesul-verbal de inventariere nr. 13, în baza căruia s-a stabilit lipsa bunurilor materiale în mărime de 26914,96 de lei. Procesul-verbal a fost semnat de către toți participanții inventarierii efectuate fără anumite obiecții și observații. Ulterior, la 29 august 2016, în magazinul alimentar nr. 3, a fost întocmită și semnată de către toți participanții inventarierii, balanța de inventariere a rezultatelor inventarierii mărfurilor, materialelor, terei și a mijloacelor bănești în comerț. În rubrica „explicarea motivelor de plusuri și lipsuri”, Varvara Guboglo a declarat că nu este de acord cu lipsa bunurilor materiale în mărime de 26914,96 de lei, iar față de comisie obiecții nu are, fiind efectuată verificarea completă a documentelor în prezența ei. Totodată, Varvara Guboglo a decis să pună în discuție această problemă la oficiul de executare a Cooperativei de Consum din or. Ceadâr-Lunga. La 28 august 2016, Varvara Guboglo, Matriona Dmitrioglo și Margarita Samsi au dat explicații, în formă scrisă, din care rezultă că nu pot justifica lipsa bunurilor, însă se consideră onești și sunt gata să răspundă pentru faptele lor, obligându-se să compenseze neajunsurile într-un termen limită de 4 luni.

Reclamantul a evidențiat că, prin dispoziția nr. 40 din 29 august 2016, Varvarei Guboglo i-a fost acordat concediu plătit pentru perioada 29 august 2016 - 26 septembrie 2016, iar în baza dispoziției nr. 47 din 27 septembrie 2016, Varvara Guboglo a fost concediată în temeiul art. 85 alin. (1) din Codul muncii, demisia din proprie inițiativă. La 30 august 2016 biroul executiv al Cooperativei de Consum din or. Ceadâr-Lunga, în rezultatul examinării actelor enunțate, a emis ordonanța nr. 8 de aprobare a rezultatelor inventarierii în magazinul alimentar nr. 3, efectuate în baza dispoziției nr. 13 din 26 august 2016 privind recunoașterea lipsei în magazinul alimentar nr. 3 a sumei de 26914,96 de lei, dispunând încasarea de la gestionarii Varvara Guboglo, Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo a sumei lipsă în mărime de câte 1/3 de la fiecare.

De asemenea, a menționat că atât Margarita Samsi, cât și Matriona Dmitrioglo își execută obligațiile de recuperare a prejudiciului material în mod benevol, însă Varvara Guboglo se eschivează de la executarea obligațiilor. Astfel, la 29 noiembrie 2016, în scopul soluționării conflictului în mod amiabil, Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a expediat cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea sumei de 8971,66 de lei, în termen de 7 zile din momentul recepționării cererii. Prin răspunsul din 16 decembrie 2016, Varvara Guboglo a comunicat că nu recunoaște lipsa bunurilor și consideră că inventarierea a fost efectuată cu încălcarea Regulamentului privind modalitatea efectuării inventarierii, din care considerente refuză să achite suma solicitată.

În drept, s-au invocat prevederile art. 333 alin. (1), (2), art. 337, art. 340 și art. 344 Codul muncii.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, s-a respins ca fiind neîntemeiată chemare în judecată depusă de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga împotriva Varvarei Guboglo, intervenienți accesorii Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 03 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat s-a respins cererea de apel depusă de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga și s-a menținut hotărârea din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

La 11 septembrie 2019, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.167), inclusiv poștei electronice (Vol.I, f.d.152), Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a declarat recurs împotriva deciziei din 03 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, precum și punerea pe seama pârâtului în cauză achitarea cheltuielilor de judecată sub formă de taxă de stat.

În motivarea recursului s-a invocat că hotărârile judecătorești pronunțate sunt neîntemeiate și pasibile a fi casate, deoarece instanțele de judecată la examinarea cauzei nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea. Totodată, recurentul a menționat că probele prezentate justifică existența circumstanțelor de fapt invocate.

Recurentul a precizat că este eronată concluzia instanței de apel precum că pârâta nu era desemnată de către conducătorul brigăzii ca fiind șefa magazinului alimentar nr. 3, deoarece anume prin dispoziția angajatorului, cu consimțământul acesteia, pârâta a fost transferată în această funcție. Mai mult, în acest sens a fost încheiat și contractul nr. 44 privind răspunderea materială colectivă/de brigadă/deplină. Astfel, pârâta în funcție de șef al magazinului alimentar nr. 3, împreună cu colectivul/brigada, a primit în gestiune în luna aprilie, anul 2016, magazinul respectiv în baza inventarierii efectuate și ulterior a predat magazinul în urma efectuării inventarierii în luna august 2016.

De asemenea, recurentul a declarat că inventarierea valorilor materiale din magazinul alimentar nr. 3 a fost efectuată în baza dispoziției nr. 13 din 26 august 2016, iar în consecință a fost întocmit procesul-verbal al rezultatelor inventarierii nr. 13, conform căruia s-a depistat lipsa valorilor materiale în sumă de 26914,96 de lei. Procesul-verbal a fost semnat de către toți participanții, fără a fi înaintate anumite

obiecții și fără a fi contestate rezultatele acestuia. Tot aici, recurentul a insistat asupra faptului că intimata nu a înaintat nicio pretenție referitor la balanța de verificare a rezultatelor de inventariere a mărfurilor, materialelor, ambalajului și mijloacelor bănești, ci doar a indicat la rubrica „explicarea cauzelor surplusurilor și lipsurilor” că nu este de acord cu lipsa depistată și nu poate să explice cauza, iar față de comisie nu are obiecții. În contextul dat, înscrisurile menționate demonstrează cert că pârâta nu avea pretenții față de modalitatea efectuării inventarierii, obiecții au apărut abia peste o lună după ce s-a răzgândit să achite prejudiciul material depistat în urma inventarierii efectuate la magazinul alimentar nr. 3.

Recurentul a mai menționat că în baza documentelor examinate și anume procesul-verbal nr. 13 din 29 august 2016, lista restanțelor de fapt a mărfurilor din 27 august 2016, balanța de verificare a rezultatelor de inventariere a mărfurilor, materialelor, ambalajului și mijloacelor bănești din 29 august 2016, ultimul raport de marfă bănesc pentru perioada 24 august-27 august 2016, în raport cu explicațiile depuse de gestionarii magazinului alimentar nr. 3, Biroul Executiv al Cooperativei de Consum din or. Ceadâr-Lunga a adoptat ordonanța nr. 8 din 30 august 2016 privind aprobarea rezultatelor inventarierii efectuate în magazinul alimentar nr. 3, recunoașterea lipsei valorii materiale în sumă de 26914,96 de lei și încasarea de la gestionarii Varvara Guboglo, Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo a câte 1/3 de la fiecare din suma de 26914,96 de lei. Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo și-au executat obligațiile de restituire a prejudiciului material benevol, însă Varvara Guboglo a refuzat restituirea sumei dispuse spre încasare de către Biroul Executiv al Cooperativei de Consum din or. Ceadâr-Lunga. Astfel, a considerat ca fiind neîntemeiate argumentele pârâtei precum că explicațiile date au fost scrise sub presiune psihologică a conducătorului.

La fel, recurentul a învederat că contractul de răspundere materială colectivă/de brigadă/deplină nr. 44 din 18 aprilie 2016 în momentul efectuării inventarierii era valabil și respectiv era obligatoriu pentru executare. Deci, Varvara Guboglo prin semnarea acestui contract, a acceptat răspunderea materială colectivă deplină pentru asigurarea păstrării valorilor materiale ce i-au fost predate de către angajator, iar angajatorul s-a obligat să creeze brigăzii condiții necesare pentru activitatea normală și asigurarea păstrării valorilor materiale predate.

Cu referire la includerea în componența brigăzii a angajaților noi, recurentul a declarat că era luată în considerare opinia colectivă, care nu a înaintat obiecții față de includerea în componența brigăzii a noului salariat. Mai mult, la angajare, salariatul a semnat contractul și a indicat data intrării în colectiv, circumstanță stabilită și în pct. 5 din contract. Suplimentar, în pct. 12, pct. 13 al contractului de răspundere materială s-a menționat despre temeiul tragerii membrilor colectivei la răspundere materială în cazul în care angajatorul depistează că i s-a cauzat un prejudiciu din vina salariaților. Astfel, este justificată solicitarea de recuperare de la gestionarii magazinului alimentar nr. 3 a prejudiciului material depistat în urma efectuării inventarierii, întrucât conform clauzelor contractuale de răspundere materială salariații sunt obligați să repare prejudiciul material cauzat angajatorului în condițiile când acest prejudiciu a fost cauzat din vina membrului colectivului, or, angajații și-au asumat anumite îndatoriri privind protejarea valorilor materiale.

La 02 noiembrie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimărilor, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. (Vol.II, f.d. 187)

Conform avizelor de recepție, avocatul Anna Mihalciuc, Varvara Guboglo și Matriona Dmitrioglo au recepționat recursul declarat de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga, contra semnătură, la 06 noiembrie 2019, la 11 noiembrie 2019 și respectiv la 19 noiembrie 2019 (Vol.II, f.d.188-190), însă referință la cererea de recurs nu au înregistrat.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹), b), c) și d) Cod de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 03 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat, care intră în categoria de acte specificate în art. 429 alin. (1) Cod de procedură civilă. De asemenea, cererea de recurs este depusă de către Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga, care este îndreptățită să o conteste, nefiind depusă repetat.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de apel a pronunțat decizia la 03 iunie 2019 și a expedit-o, prin intermediul oficiului poștal, în adresa participanților la proces la 09 iulie 2019 (Vol.II, f.d. 120). Conform avizului de recepție, recurentul a primit decizia contestată la 12 iulie 2019. (Vol.II, f.d. 121). Drept consecință, recursul declarat la 11 septembrie 2019, prin intermediul poștei (Vol.I, f.d.167), inclusiv poștei electronice (Vol.I, f.d.152), în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 22 ianuarie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga și va casa integral decizia

instanție de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În temeiul art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Materialele cauzei atestă, circumstanțe constatate de instanțele ierarhic inferioare, că la 10 iunie 2015 între Varvara Guboglo și Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 139 (Vol.I, f.d. 13-14).

Or, prin dispoziția nr. 32 din 10 iunie 2015, Varvara Guboglo a fost angajată temporar în funcția de vânzător în magazinul alimentar nr. 8 (Vol.I, f.d.12).

Clauzele contractului individual de muncă denotă că Varvara Guboglo a fost angajată în funcția de vânzător în magazinul alimentar nr. 8, pe o perioadă determinată de 3 luni (Vol.I, f.d.13).

Varvara Guboglo, prin dispoziția nr. 65 din 02 decembrie 2015 a reclamantului a fost transferată în funcția de vânzător la magazinul alimentar nr. 3, începând cu data de 03 decembrie 2015 în legătură cu necesitatea de producție (Vol.I, f.d. 104). Iar prin dispoziția nr. 8 din 15 februarie 2016, Varvara Guboglo a fost transferată în funcția de administrator al magazinului alimentar nr. 3 (Vol.I, f.d. 101).

La 18 aprilie 2016 între Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga și colectivul magazinului alimentar nr. 3, în persoana Varvarei Guboglo și Margaritei Samsi, a fost încheiat contractul nr. 44 de răspundere materială colectivă/de brigadă/deplină, iar ulterior la 12 mai 2016 contractul respectiv a fost semnat și de către Matriona Dmitrioglo (Vol.I, f.d. 15-16).

Prin ordinul (dispoziția) nr. 13 din 26 august 2016 a Cooperativei de Consum din or. Ceadâr-Lunga cu privire la efectuarea inventarierii, în scopul efectuării inventarierii magazinului alimentar nr. 3 în perioada 27 august 2016-28 august 2016, din motivul schimbului brigăzii, s-a aprobat componența comisiei de inventariere: președintele comisiei, Liubovi Chiosea și membrii comisiei, Elizaveta Baițur. Conform aceluiași ordin, s-a indicat brigada care predă: V. Guboglo, M. Dmitrioglo, M Samsi și brigada care primește: E. Marcova și M. Dmitrioglo (Vol.I, f.d. 17).

În rezultatul inventarierii efectuate în magazinul alimentar nr. 3, în perioada 27 august - 28 august 2016, a fost întocmită lista efectivă a mărfurilor (Vol.I, f.d. 151-188).

Totodată, la 29 august 2016 a fost întocmită balanța de verificare a rezultatelor inventarierii, conform căreia s-a stabilit un deficient în sumă de 26914,96 de lei (Vol.I, f.d.21), iar la rubrica „explicarea cauzelor surplusurilor și lipsurilor”, Varvara Guboglo

a indicat că nu este de acord cu neajunsul stabilit, însă nu poate explica motivele apariției, iar inventarierea s-a efectuat de către comisie în prezența sa (Vol.I, f.d. 21).

În aceeași zi, la 29 august 2016 au depus explicații Varvara Guboglo, Matriona Dmitrioglo, Margarita Samsi, la solicitarea comisiei de inventariere, conform cărora au declarat că nu pot explica neajunsul depistat, însă și-au exprimat acordul pentru achitarea acestuia, solicitând concomitent de a nu fi sesizate organele de drept (Vol.I, f.d. 25-27).

Prin dispoziția nr. 40 din 29 august 2016, Varvarei Guboglo i-a fost acordat concediu plătit pentru perioada 29 august 2016 - 26 septembrie 2016 (Vol.I, f.d.28), iar în baza dispoziției nr. 47 din 27 septembrie 2016, a fost acceptată demisia Varvarei Guboglo, din propria inițiativă, în temeiul art. 85 alin. (1) Codul muncii (Vol.I, f.d. 28a).

De asemenea, la 30 august 2016, Biroul Executiv al Cooperativei de Consum din or. Ceadâr-Lunga, ca urmare a examinării actelor întocmite de către comisia de inventariere, a întocmit ordonanța nr. 8 prin care a aprobat rezultatele inventarierii în magazinul alimentar nr. 3, efectuate în baza dispoziției nr. 13 din 26 august 2016; a recunoscut neajunsul în magazinul alimentar nr. 3 în sumă de 26914,96 de lei ca fiind mare; a ordonat încasarea de la persoanele responsabile material, după cum urmează: de la Varvara Guboglo a sumei de 8971,66 de lei, Margarita Samsi - 8971,65 de lei, Matriona Dmitrioglo - 8971,65 de lei (Vol.I, f.d. 29).

La 05 septembrie 2016, Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a expediat Varvarei Guboglo scrisoarea cu nr. 143, prin care i s-a solicitat prezența la oficiul reclamantului, în decurs de trei zile de la recepționarea scrisorii, în legătură cu decizia asupra explicației sale (Vol.I, f.d. 85).

Drept răspuns, la scrisoarea nr. 143 din 05 septembrie 2016, Varvara Guboglo la 26 septembrie 2016, a comunicat în scris precum că nu este de acord cu rezultatele inventarierii efectuate în perioada 27 august - 29 august 2016, precum și că își retrage explicațiile date, deoarece acestea au fost scrise sub dictarea și presiunea psihologică, fiind ulterior distruse trei explicații ale sale și o factură (Vol.I, f.d.65).

În scopul soluționării amiabile a litigiului, Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a expediat în adresa Varvarei Guboglo la 29 noiembrie 2016 o cerere prealabilă, recepționată la 30 noiembrie 2016, prin care a solicitat în termen de 7 zile de la recepționare, depunerea în caseria cooperativei a sumei neajunsului în mărime de 8971,66 de lei (Vol.I, f.d.30-31). Însă la 16 decembrie 2016, Varvara Guboglo, drept răspuns, și-a exprimat poziția precum că nu recunoaște lipsa bunurilor și consideră că inventarierea a fost efectuată cu încălcarea Regulamentului privind modalitatea efectuării inventarierii. Totodată, a menționat că nu intenționează de a depune în caseria cooperativei a sumei solicitate de la ea (Vol.I, f.d. 32).

Subsecvent, prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Varvarei Guboglo la 01 februarie 2017, Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga a solicitat încasarea de la Varvara Guboglo a prejudiciului material în sumă de 8971,66 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată (Vol.I, f.d. 5-9).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 28 noiembrie 2018, cu referire la prevederile pct. 3 subpct.5, pct.9, pct.12, pct. 18 subpct.3, pct.23, pct.76,

pct.77, pct.90 din Regulamentul privind inventarierea nr. 60 din 29 mai 2012, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, precum și a prevederilor art.337, art.338, art. 340 alin.(4), art. 342 alin.(1), (2) Codul muncii a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii înaintate de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga împotriva Varvarei Guboglo, intervenienți accesorii Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Or, prima instanța a reținut că inventarierea a fost efectuată cu încălcarea prevederilor Regulamentului privind inventarierea nr. 60 din 29 mai 2012, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și nu poate servi ca temei de încasare a neajunsului stabilit.

Totodată, având în vedere că, în speță lipsește acordul dintre membrii colectivului (brigăzii) și angajator, precum și faptul că era instituită răspunderea materială colectivă, a conchis că reclamantul nu era în drept de a stabili gradul de responsabilitate al fiecărui membru al colectivului (brigăzii), însă urma în rezultatul anchetei de serviciu, să se adreseze în instanță cu acțiune împotriva tuturor responsabililor materiali și la stabilirea prejudiciului material, determină și gradul de vinovăție al fiecărui membru al colectivului (brigăzii).

Instanța de apel judecând în ordine de apel, prin decizia din 03 iunie 2019, a respins cererea de apel depusă de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga și a menținut fără modificări hotărârea din 28 noiembrie 2018 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind pripită soluția instanței ierarhic inferioare, emisă unilateral, printr-o apreciere arbitrară a probelor, prin ce se impune casarea integral a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare, din motivele ce succed.

Deși, jurisprudența CtEDO nu obligă instanțele de a formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al părților, însă impune un răspuns clar și cert considerentelor decisive soluționarea corectă a litigiului (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Inițial Colegiul consideră necesar de a cita prevederile art. 373 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă care statuează că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Curtea reamintește ca dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. 1 din Convenție, înglobează, printre altele, dreptul părților la proces de a prezenta observațiile pe care le considera relevante pentru cauza lor. Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (Artico c. Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, § 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”,

adică analizate temeinic de către instanța sesizată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică în special, în sarcina „instanței”, obligația de a proceda la o analiza efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerile de probe ale părților, fără a le stabili relevanța (Perez c Frantei [MC] nr. 47.287/99, § 80, CEDO 2004-I și Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, § 59).

Instanțele judiciare naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile în măsură în care acest lucru ar permite exercitarea efectivă a dreptului la casație, nu i-ar lăsa pe părți în o stare de incertitudine și nu se va crea impresia că nu au fost auziți (Hirvisaari c. Finlandei, § 31; Garcia Ruiz c. Spaniei § 26; the Helle c. Finlandei, §§ 59 și 60).

Colegiul iterează că prin cererea de chemare în judecată reclamantul a pretins de la Varvara Guboglo recuperarea sumei de 8971, 66 de lei cu titlu de prejudiciu material, constatat ca urmare a inventarierii efectuate, în rezultatul căreia a fost stabilit un neajuns al valorilor materiale în mărime de 26914, 96 de lei, fiind pus pe seama a trei persoane, una dintre care fiind pârâta (Vol.I, f.d.5-9).

În esență, instanțele ierarhic inferioare în constatările inserate, au menționat despre lipsa unui acord adițional la contractul individual de muncă încheiat între reclamantă și pârâtă, având în vedere funcțiile deținute de către pârâtă în cadrul magazinul alimentar nr.3 și magazinul alimentar nr. 8, precum și încălcările prevederile Regulamentului privind inventarierea nr. 60 din 29 mai 2012, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova (în continuare Regulamentul privind inventarierea) care ar fi fost admise de către reclamant la efectuarea inventarierii.

Inițial, pornind de la alegația instanței inferioare privind lipsa unui acord adițional la contractul individual de muncă, precum și perioada încheierii contractului individual de muncă, Colegiul arată că în temeiul art. 54 alin.(2) Codul muncii, în redacția în vigoare la data încheierii contractului individual de muncă, contractul individual de muncă poate fi încheiat și pe o durată determinată, ce nu depășește 5 ani, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Conform art. 55 lit. a) Codul muncii, în aceeași redacție, contractul individual de muncă poate fi încheiat pe durată determinată, conform art.54 alin.(2), numai în vederea executării unor lucrări cu caracter temporar pentru perioada îndeplinirii obligațiilor de muncă ale salariatului al cărui contract individual de muncă este suspendat, cu excepția cazurilor de aflare a acestuia în grevă;

În virtutea art. 83 alin.(4) Codul muncii, în redacția în vigoare la încheierea contractului, precum și la data acceptării demisiei pârâtei, dacă, la expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată, nici una dintre părți nu a cerut încetarea lui și raporturile de muncă continuă de fapt, contractul se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

În contextul normelor de drept citate, Colegiul reiterează că, deși, contractul individual de muncă între reclamant și pârâtă a fost încheiat pe o perioadă determinată, acțiunea acestuia nu a încetat, deoarece niciuna din părți nu a cerut încetarea acestuia. De fapt, în esență, această împrejurare a fost redată și de instanța de apel.

Concomitent, Colegiul notează că materialele cauzei atestă că în perioada activității pârâtei, ultima a deținut succesiv funcției de vânzător în magazinul alimentar

nr.8 și funcția de administrator în magazinul alimentar nr. 3, în consecutivitatea acțiunilor detaliate anterior conform dispozițiilor emise în acest sens de către angajator.

Or, nu poate servi ca temei de respingere a acțiunii la caz, având în vedere poziția instanței de apel lipsa unui contract individual de muncă între angajator și pârâtă în funcția de administrator al magazinului alimentar nr. 3.

Aici este de precizat că contractul individual de muncă a fost încheiat între angajatorul-Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga, în persoana administratorului Zinaida Cojocar, care este și președintele biroului executiv al cooperativei și salariatul-Varvara Guboglo, însă nu cu gestionarul/administratorul fiecărui magazin în parte.

De altfel, cooperativă este asociația benevolă de persoane fizice și juridice, organizată pe principii corporative în scopul favorizării și garantării, prin acțiunile comune ale membrilor săi, a intereselor lor economice și a altor interese legale.

Conform art. 33 alin. (1) al Legii cooperatiei de consum nr. 1252-XIV din 28 septembrie 2000, organele de conducere ale cooperativei de consum sunt: a) adunarea generală a membrilor cooperatori (denumită în continuare adunare generală); b) consiliul de administrație; c) biroul executiv.

În sensul art. 41 alin.(4) din aceeași Lege, biroul executiv al cooperativei de consum: d) angajează și eliberează personalul cooperativei de consum, stabilește drepturile și obligațiile acestuia.

Subsecvent, instanța de apel la rejudecarea cauzei urmează a lua în considerare și aceste aspecte, or, normele legale amintite nu prezumă obligația cooperativei de consum de a încheia contract individual de muncă la numirea sau promovarea în funcție a unui angajat al acesteia în diferite unități aflate sub conducerea cooperativei de consum, în situația în care organele de conducere sunt aceleași, existând deja ordine/dispoziții în acest sens.

Referitor la răspunderea materială colectivă (de brigadă) pretinsă de către reclamant în baza contractului încheiat în acest sens la 18 aprilie 2016 între Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga, în persona președintelui biroului executiv Zinaida Cojocar, pe de o parte și administratorul Varvara Guboglo, precum și vânzătorul Margarita Samsi, iar din 12 mai 2016, s-a alăturat și Matriona Dmitrioglo (Vol.I,f.d.15-16), în raport cu ipotezele instanței de apel la acest capitol, Colegiul va evidenția următoarele.

Conform art. 340 alin. (1), (2) Codul muncii, în cazul în care salariații execută în comun anumite genuri de lucrări legate de păstrarea, prelucrarea, vânzarea (livrarea), transportarea sau folosirea în procesul muncii a valorilor ce le-au fost transmise, fiind imposibilă delimitarea răspunderii materiale a fiecărui salariat și încheierea cu acesta a unui contract cu privire la răspunderea materială individuală deplină, poate fi instituită răspunderea materială colectivă (de brigadă). Răspunderea materială colectivă (de brigadă) se instituie de către angajator de comun acord cu reprezentanții salariaților. Contractul scris cu privire la răspunderea materială colectivă (de brigadă) se încheie între angajator și toți membrii colectivului (brigăzii).

Pornind și de la criticile recurentului aduse la poziția instanței de apel în ceea ce vizează valabilitatea/legalitate contractului de răspundere materială colectivă (de

brigadă), Colegiul observă că la data efectuării inventarierii și respectiv depistarea neajunsurilor, acest contract era în vigoare.

Aici este de remarcat că la semnarea acestui contract de către salariați, inclusiv de către Varvara Guboglo, administratorul magazinului alimentar nr. 3, nu au fost înaintate anumite obiecții.

Odată numită Varvara Guboglo în funcția de administrator al magazinului alimentar nr. 3 prin ordinul reclamantului, chiar și în condițiile în care pct. 4 din contract stabilește că conducătorul colectivului este numit prin ordinul/dispoziția angajatorului după o consultare colectivă, argumentului instanței de apel la acest aspect nu poate justifica soluția sa.

De altfel, pârâta Varvara Guboglo deținând funcția de administrator al magazinului alimentar nr. 3, se prezumă a fi conducătorul colectivului. Or, în contextul art. 340 alin.(2) Codul muncii, răspunderea materială colectivă se instituie de către angajator de comun acord cu reprezentanții salariaților.

În ceea ce privește poziția instanței de apel precum că stabilirea prejudiciului material de către instanța de judecată, precum și gradul de vinovăție al fiecărui membru al colectivului (brigăzii) se determină de judecată, Colegiul evocă că materialele cauzei și anume actele întocmite în perioada inventarierii, precum și explicațiile inclusiv a pârâtei denotă că membrii colectivului Varvara Guboglo, Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo și-au exprimat dorința de a repara benevol prejudiciul material, adică de recupera neajunsul depistat în valoarea bănească. Or, aceste circumstanțe sunt inserate expres în explicațiile date de către pârâtă și intervenienți accesorii (Vol.I, f.d.25-27).

Mai mult, conform art. 340 alin.(4) Codul muncii, la repararea benevolă a prejudiciului material, gradul de vinovăție al fiecărui membru al colectivului (brigăzii) se determină prin acordul dintre toți membrii colectivului (brigăzii) și angajator.

Având în vedere că inițial au convenit benevol recuperarea a prejudiciului de către Varvara Guboglo, Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo, iar ultimele au recuperat deja prejudiciul, ceea ce denotă textul referinței depuse la cererea de chemare în judecată (Vol.I, f.d.70-71, 73-74), respectiv angajatorul a rezultat din această poziție și nu a apelat în instanță.

Subsecvent, pornind de la faptul că prejudiciul solicitat spre recuperare nu este decât suma neajunsului depistat ca urmare a inventarierii bunurilor, asumată a fi recuperată benevol de către Varvara Guboglo, Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo, în condițiile în care Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo au recuperat deja benevol.

Adițional, instanța de apel urma să se pronunțe și asupra oportunității efectuării anchetei de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit și a cauzelor apariției lui în sensul art. 342 Codul muncii, în condițiile când s-a limitat la constatarea lipsei unei anchete în acest context.

Un alt aspect ce prezintă importanță soluționării corecte a litigiului, precum și care urmează a fi luat în considerare la rejudecare, constituie și obligația instanței de apel de a verifica legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, a analizat actele întocmite și modalitatea de efectuare a inventarierii în raport cu prevederile Regulamentului privind inventarierea.

Pct.3 subpct, 5) al Regulamentului privind inventarierea stipulează că entitatea efectuează inventarierea în caz de schimbare sau înlocuire a gestionarului-șef sau gestionarului subdiviziunii (secției, depozitului) în ziua primirii-predării bunurilor și/sau la cererea unui sau mai multor gestionari din aceeași subdiviziune (secție, depozit).

La caz, aspect amintit *supra*, inventarierea s-a efectuat în baza ordinului nr. 13 din 26 august 2016, ca temei servind schimbarea brigăzii.

De altfel, conform pct. 9, pct.11 din Regulamentul privind inventarierea, responsabilitatea pentru efectuarea inventarierii îi revine conducătorului entității. Conducătorul entității numește prin ordin (dispoziție) privind efectuarea inventarierii (Anexa 1) comisia de inventariere și/sau comisia centrală, după caz.

Pornind de la critica recurentului adusă deciziei contestate, precum că temeinicia acțiunii este confirmată prin probele scrise în raport cu care pârâta nu și-a exprimat dezacordul, Colegiul notează că instanța de apel s-a pronunțat în privința acestora doar prin prisma prevederilor Regulamentului privind inventarierea, însă verificarea înscrisurilor sub aspectul temeiniciei, pertinentei, nu s-a realizat, de fapt, având în vedere și poziția pârâtei în perioada efectuării inventarierii și întocmirea actelor ca urmare a inventarierii efectuate.

Or, instanța de apel a conchis că acestea nu pot servi în calitate de probe, deoarece aur fi fost obținute cu încălcarea legii, contrar prevederilor art. 117 Cod de procedură civilă. Respectiv, în opinia instanței de apel, nici necontestarea acestora de către pârâta, nu poate constitui temei de admitere a acțiunii.

În atare circumstanțe, Colegiul menționează că instanța de apel analizând actele întocmite la efectuarea inventarierii, precum și în rezultatul inventarierii în raport cu prevederile Regulamentului privind inventarierea, apreciindu-le, a eludat faptul că aceste acte au fost semnate benevol, inclusiv de către pârâta Varvara Guboglo.

Mai mult, pârâta în explicațiile date la data de 29 august 2016 pe marginea lipsurilor depistate, a indicat că inventarierea a fost efectuată minuțios în prezența sa; s-a depistat un neajuns și se obligă să restituie suma, despre ce semnează personal, exprimându-și doleanța de a nu fi sesizat organul de urmărire penală (Vol.I, f.d.25).

La fel, conform balanței de verificare a rezultatelor inventarierii întocmită la 29 august 2016, pe formular tipizat, amintită *supra*, deși, Varvara Guboglo a indicat că nu este de acord cu neajunsul stabilit, totodată, nu a putut explica motivele apariției, precum și a punctat faptul că inventarierea s-a efectuat de către comisie în prezența sa (Vol.I, f.d. 21).

Or, conform pct. 23 din Regulamentul privind inventarierea, în rezultatul constatării lipsurilor și plusurilor în baza listelor de inventariere se întocmește lista de inventariere INV-11 „Registru de verificare a rezultatelor inventarierii”. Formularele listelor de inventariere pot fi adaptate la cerințele fiecărei entități.

Implicit, a fost întocmit de către comisie și procesul-verbal privind rezultatele inventarierii nr. 13 din 29 august 2016, conform pct. 33 din Regulamentul privind inventarierea (Vol.I, f.d.20).

În contextul dat, Colegiul consideră necesar de iteră că instanța de apel la judecarea cauzei urma a lua în considerare și aceste aspecte, or, instanța de apel a analizat argumentele reclamantului invocate în apel doar în raport cu prevederile Regulamentul privind inventarierea, precum și poziția pârâtei, constatând necorespunderea actelor întocmite cu aceste reglementări inserate în Regulament.

La caz sunt relevante argumentele recurentului precum că nu au fost contestate actele întocmite și nici obiecții nu au fost înaintate, deși, pârâta în actele semnate de ea a confirmat că inventarierea s-a efectuat în prezența ei.

În corolar, criticile recurentului denotă că controlul judiciar pe care l-a realizat instanța de apel este incomplet și, în final, soluția adoptată la caz este pripită, fără a fi elucidate complet circumstanțele esențiale soluționării litigiului, coroborate cu prevederile legale pertinente soluționării corecte a speței deduse judecății, precum și cu probele, înscrisurile prezentate cu titlu de probe.

Or administrarea probelor este o activitate ce constă dintr-un complex de acte procedurale prin care se strâng și se deduc în fața instanței probele necesare soluționării cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluționări a litigiului.

Respectiv, odată ce partea a invocat cu titlu de probe anumite înscrisuri, instanța are obligația de a le aprecia privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă și nu presupune limitarea instanței de a constata că este dobândită contrar prevederilor legale.

În speță, instanța de apel nici nu a apreciat explicațiile pârâtei prin care benevol s-a obligat la recuperarea prejudiciului, or, instanța nu s-a pronunțat prin ce acest înscris ar fi dobândit cu încălcarea legii, având în vedere prevederile art.117 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Instanța de recurs nu neagă dreptul salariatului de a infirma faptul că a cauzat anumite prejudicii angajatorului, însă această împrejurare nu exclude obligația instanței de a analiza poziția salariatului în raport cu poziția angajatorului la acest capitol, pornind și de la înscrisurile prezentate de către angajator cu titlu de probe ce în opinia sa justifică prejudiciul cauzat.

Or, reclamantul și-a valorificat dreptul de a înainta acțiune, de a justifica și întemeia pretențiile pe înscrisurile, probele și normele de drept materiale, care în opinia sa denotă temeinicia acțiunii înaintate.

Totodată, Colegiul învederează că instanței de judecată îi revine atributul de a examina fiecare proba în parte și de a proceda la coroborarea întregului material probatoriu administrat în cauza, dat fiind faptul că mijloacele de probă nu au o valoare prestabilită și nu sunt ierarhizate, însă au aceeași putere probatorie. În concluzie, se deduce că probatoriul administrat în cursul judecării coroborat la circumstanțele speței și normele de drept nu a fost analizat complet și multiaspectual.

De altfel, la rejudecarea cauzei, instanța nu urmează a se limita doar la legalitatea/ilegalitatea inventarierii, precum și a actelor ce au stat la baza efectuării

acestei, însă are obligația prin prisma art. 373 Cod de procedură civilă de a verifica circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Adițional, Colegiul accentuează că în sensul art.6§1 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

Din considerentele redată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga.

Se casează integral decizia din 03 iunie 2019 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cooperativa de Consum din or. Ceadâr-Lunga împotriva Varvarei Guboglo, intervenienți accesorii Margarita Samsi și Matriona Dmitrioglo cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Comrat, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat